

«دنا» اولین رقم چغندر قند منورژم مقاوم به بیماری‌های ریزومانیا و پوسیدگی ریزوکتونیایی

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند^۱،
مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی (همدان^۲، خراسان رضوی^۳، فارس^۴ و آذربایجان غربی^۵)
و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر^۶

بیان مسئله

بیماری ویروسی ریزومانیا و بیماری قارچی پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه و طوقه چغندر قند جزء مهمترین تنش‌های زنده خاکزی این محصول در ایران به حساب می‌آیند که به دلیل ظهور علائم دیرهنگام و عدم تشخیص سریع آنها توسط کشاورز، معمولا پتانسیل خسارت‌زا بالایی دارند. هم اکنون مناطق عمده کشت محصول در زراعت بهاره از بیماری ویروسی ریزومانیا رنج می‌برند. خسارت این بیماری از ۳۰ تا ۱۰۰ درصد برآورد شده است. خسارت بیماری پوسیدگی ریشه چغندر قند در ایران گاهی به حدی است که برخی از کشاورزان تمایلی به کشت چغندر قند ندارند. حدود ۳۳ درصد از مزارع چغندر قند کشور تحت تاثیر این بیمارگر می‌باشد. استفاده از ارقام مقاوم کارآمدترین، اقتصادی‌ترین و سالم‌ترین روش افزایش عملکرد محصولات زراعی و کاهش خسارت محصول می‌باشد.

معرفی دستاورد

رقم دنا طی ۷ سال گزینش فنوتیپی و از تلاقی بین یک سینگل کراس نر عقیم منورژم و یک گرده افشان دیپلوئید مولتی‌ژرم، انتخاب و معرفی شده است. براساس آزمایشات سازگاری در مناطق مختلف کشور (مشهد، شیراز، همدان و قزوین)، این رقم با عملکرد شکر سفید حدود ۶ تن در هکتار نسبت به رقم شاهد اکباتان حدود یک تن در هکتار معادل ۱۸ درصد، عملکرد و پایداری عملکرد بالاتری دارد. کارایی مصرف آب رقم دنا ۱۲۶۰ گرم شکر بر متر مکعب آب مصرفی است که نسبت به رقم اکباتان (۹۷۳ گرم شکر به ازای متر مکعب آب مصرفی) به طور معنی‌داری بیشتر است. حوزه کارخانه‌های قند میاندوآب، پیرانشهر، نقده، قزوین، مرودشت، شاهرود، جوین، نیشابور، فریمان و تربت جام از جمله مناطقی هستند که با توجه به آلودگی توام آنها به دو بیمارگر عامل بیماری ریزومانیا و پوسیدگی ریشه چغندر قند، می‌توانند از این رقم استفاده نمایند.

۱ ابادر رجبی، سعید صادق زاده حمایتی و سیدباقر محمودی

۲ مهدی حسنی

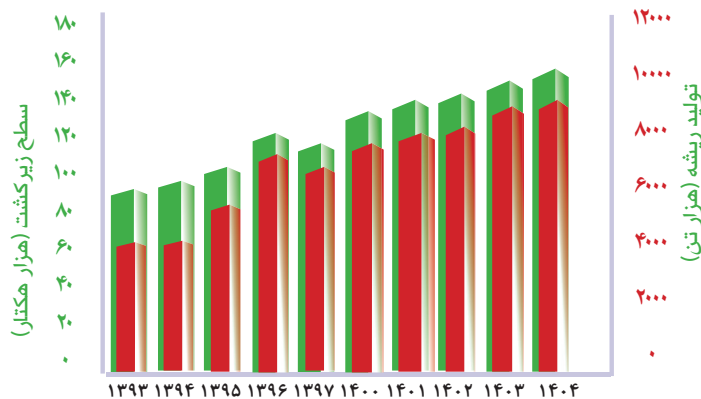
۳ جمشید سلطانی و جواد رضائی

۴ سعید دارابی و مستانه شریفی

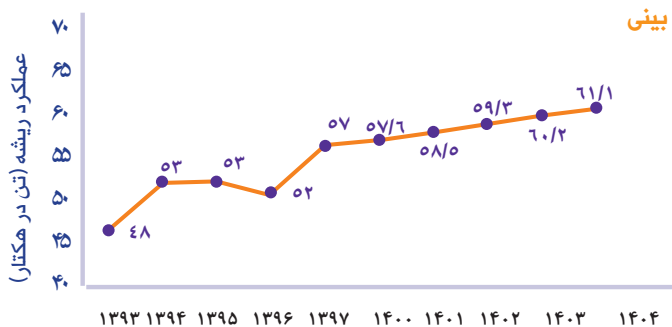
۵ عبدالمجید خورشید

۶ سمر خیامیم

وضعیت تولید چغندر قند در کشور طی ۵ سال اخیر و پیش بینی تولید آن از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

عملکرد تولید ریشه چغندر قند در کشور طی ۵ سال اخیر و پیش بینی آن از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

فرایند تجاری سازی

در حال حاضر، به منظور تجاری سازی این رقم، تولید بذر اولیه در دو هکتار صورت گرفته و تولید انبوه بذر آن (۴۰۰۰ واحد) در قالب قراردادی توسط یکی از شرکتهای تولید بذر انجام خواهد شد.

پتانسیل اقتصادی و اثربخشی

پتانسیل سطح زیر کشت در کشور: ۵۰۰۰ هکتار

افزایش تولید شکر در سطح ۵۰۰۰ هکتار: ۵۰۰۰ تن

میانگین افزایش درآمد کشاورز در هکتار: ۳۵ میلیون ریال

افزایش درآمد ناخالص حاصل از کشت در سطح ۵۰۰۰ هکتار: ۱۷۵ میلیارد ریال

اوجیت غدایی

بازتاب تات

سال دوم، شماره ۷، بهار ۱۳۹۹